

LIBRIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MOȘNEANU, CRISTIAN

Destin regal și întregirea României / Cristian Moșneanu. - București : Librex Publishing, 2024

Conține bibliografie

Index

ISBN 978-630-6628-45-2

94

Design copertă: Cristina Ciucă

Editor: Ionuț Radu

LIBREX PUBLISHING

Str. Episcopul Radu, Nr. 30, București

redacție: 0723 193 019

comenzi@librex.ro

www.librex.ro

© LIBREX PUBLISHING, 2023

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform *Legii dreptului de autor*.

Cristian Moșneanu

**DESTIN REGAL
ȘI ÎNTREGIREA
ROMÂNIEI**

Librex Publishing

2024

CUPRINS

Câteva considerații introductive	13
Drumul Mariei de la grădina Edenului la tronul regatului19
Drumul lui Ferdinand de la Sigmaringen către tronul României.	47
Inima neînfricăată a națiunii: Regina Maria, în vremurile de cumpănă.	65
Între loialitate și destin – regele care a ales România .	99
Curajul și rațiunea: Ferdinand și Maria, în lupta pentru idealul național	117
Pe drumul suveranității: autodeterminarea și unirea .	145
Simboluri și sacrificii: încoronarea de la Alba Iulia și triumful națiunii române	159
În loc de concluzii	183
Bibliografie	
Anexe	187
Indice de nume	217

Câteva considerații introductive

Lucrarea de față abordează una dintre cele mai semnificative perioade din istoria României, cea a Primului Război Mondial și a Marii Uniri din 1918, oferind o analiză detaliată a contribuțiilor cruciale aduse de Regele Ferdinand I și Regina Maria. Volumul nostru explorează nu doar rolurile politice și diplomatice pe care le-au avut cei doi monarhi, în contextul geopolitic al vremii, ci și dimensiunea personală a sacrificiilor și angajamentelor lor în fața provocărilor naționale și internaționale. Într-o perioadă în care România se afla în pragul unei transformări majore, atât din punct de vedere teritorial, cât și politic, aceste două figuri regale au acționat nu doar ca simboluri ale unității naționale, ci și ca lideri pragmatici, care au contribuit direct la realizarea visului istoric de unire a tuturor provinciilor locuite de români.

După îndelungi cugetări, am ales titlul „Destinul Regal și întregirea României” pentru a întruchipa, într-o formulare clară și plină de forță, rolul esențial pe care Regele Ferdinand și Regina Maria l-au avut în făurirea Marii Uniri. „Destin Regal” evocă imaginea unei monarhii care, în ciuda greutăților și deciziilor vitale, a fost sortită să îndeplinească o misiune de o importanță covârșitoare – aceea de a desăvârși România Mare. Prin adăugarea formulei consacrate „întregirea României”, titlul reflectă, credem noi, idealul suprem al vremurilor descrise în carte, aducând în prim-plan nu doar contribuțiile politice și diplomatice ale regelui și reginei, ci și implicarea lor profund umană. Totodată, avem convingerea că este un titlu încărcat de semnificație, ce captează esența luptei pentru unitate națională și îi așază pe cei doi conducători în centrul acestui proces istoric, definitoriu pentru identitatea și viitorul României.

Regele Ferdinand I, supranumit „cel Loial” pentru hotărârea și constanța cu care a servit interesele României, a fost figura centrală a acestei perioade. Decizia sa dificilă de a rupe legăturile de sânge cu Casa Hohenzollern și de a plasa România de partea Antantei în Primul Război Mondial a schimbat radical destinul națiunii române. Deși provenea dintr-o familie

germană, Ferdinand a demonstrat o loialitate profundă față de poporul român, punând interesele naționale mai presus de orice alte obligații dinastice.

Pe de altă parte, Regina Maria, de origine britanică, a devenit nu doar un simbol al curajului și rezilienței, ci și o adevărată ambasadoare a cauzei românești pe scena internațională. Implicarea sa în eforturile de ajutorare a soldaților și populației civile în timpul războiului, precum și diplomația personală pe care a desfășurat-o la Conferința de Pace de la Paris au avut un impact decisiv în recunoașterea internațională a României Mari.

Lucrarea de față adună într-o formă comprimată informații expuse pe larg în lucrările „Regina Maria” și „Ferdinand I – Regele României”, cu scopul de a oferi o perspectivă a subiectului, care să fie accesibilă oricărui cititor, aducând în prim-plan atât deciziile politice și militare ale Regelui Ferdinand, cât și implicarea activă a Reginei Maria în consolidarea imaginii internaționale a României. În același timp, cartea se adresează și unei audiențe tinere, fiind concepută într-un limbaj accesibil, dar păstrând rigoarea și precizia informațiilor istorice. Popularizarea istoriei naționale în rândul

tinerilor este o parte esențială a demersului nostru, deoarece doar prin cunoașterea și înțelegerea acestui trecut se poate cultiva un sentiment autentic de apartenență și patriotism.

Apariția acestei cărți este motivată de necesitatea de a aduce în fața publicului importanța istorică a acestor figuri emblematice ale monarhiei românești și rolul lor determinant în realizarea idealului național. Argumentul principal al lucrării este că înțelegerea contribuției Regelui Ferdinand și a Reginei Maria la făurirea României Mari nu este doar o explorare a trecutului, ci o reflectare a valorilor pe care aceștia le-au întrupat – loialitate, curaj, sacrificiu și devotament față de un ideal comun. Într-o perioadă în care identitatea națională se redefinea, cei doi monarhi au acționat ca un liant între trecutul românilor și viitorul lor unificat, oferind poporului nu doar o direcție politică, ci și un exemplu moral de solidaritate și dedicare.

Marea Unire din 1918 este un moment de referință în istoria noastră, marcând împlinirea unui vis național, vechi de secole: reunirea tuturor provinciilor istorice într-un singur stat. Aceasta a fost rezultatul unui complex proces politic și militar, în care implicarea monarhiei a fost crucială. Regele Ferdinand a fost

văzut ca un simbol al unității naționale, iar încoronarea sa la Alba Iulia, în 1922, alături de Regina Maria, a consfințit nu doar recunoașterea simbolică a României Mari, ci și angajamentul față de menținerea acestei unități, într-un context politic european extrem de instabil.

Regina Maria, cu carisma sa și cu influența sa, a avut un rol semnificativ în consolidarea acestei uniri. De la vizitele pe front și în spitalele de campanie, unde a câștigat afecțiunea și respectul soldaților români, la eforturile diplomatice pe care le-a depus la Paris, Regina Maria a fost un catalizator al unității naționale. Intervențiile sale personale pe lângă liderii internaționali au contribuit la recunoașterea diplomatică a României Mari, un fapt esențial pentru validarea obiectivelor naționale la nivel internațional.

În redactarea cărții am utilizat metodologia narativ-descriptivă, în care informațiile expuse au fost integrate într-o poveste coerentă și accesibilă, menită să capteze atenția cititorilor. Am încercat să adoptăm un stil care echilibrează rigoarea științifică cu claritatea expunerii, asigurând astfel că informațiile istorice sunt prezentate într-o manieră ușor de înțeles, fără a

sacrifică complexitatea și profunzimea analizei. De asemenea, pentru cercetare am făcut apel la surse variate – de la documente oficiale la memorii și jurnale personale ale celor implicați –, pentru a oferi o viziune cuprinzătoare asupra evenimentelor.

Drumul Mariei de la grădina Edenului la tronul regatului

Făptură preafrumoasă și dumnezeiască, Maria Alexandra Victoria de Saxa-Coburg și Gotha, principesă a Marii Britanii și a Irlandei, viitoarea regină a României, s-a născut la 29 octombrie 1875, în Eastwell Park, Kent, Marea Britanie. Tatăl său, Alfred, Duce de Edinburgh, era cel de-al doilea fiu al Reginei Victoria a Marii Britanii, iar mama sa, Marea Ducesă Maria Alexandrovna, era fiica țarului Alexandru al II-lea al Rusiei.

Alfred Ernest Albert, tatăl Reginei Maria, a fost Ducele de Saxa-Coburg și Gotha (6 august 1844-30 iulie 1900), fiind al doilea fiu al Reginei Victoria și al Prințului Albert de Saxa-Coburg și Gotha. La 23 ianuarie, Alfred s-a căsătorit cu Marea Ducesă Maria Alexandrovna, cea de-a doua fiică a țarului Alexandru

Maria în anul căsătoriei, 1893

al II-lea al Rusiei și singura care a supraviețuit. Nunta a avut loc la Palatul de Iarnă din Sankt Petersburg. Din această uniune au rezultat cinci copii: Alfred, Prinț de Saxa-Coburg și Gotha; Maria, Regină a României; Victoria, Mare Ducesă a Rusiei; Alexandra, Prințesă de Hohenlohe-Langenburg; și Prințesa Beatrice, Ducesă de Galliera.

Mama Reginei Maria, Marea Ducesă Maria Alexandrovna, s-a născut la 17 octombrie 1853, la Tarskoe Selo (Nelipa, 2014, p. 22). A fost cel de-al șaselea copil și singura fiică care a supraviețuit dintre cei opt copii ai țarului Alexandru al II-lea. La momentul nașterii sale, pe tronul Rusiei se afla bunicul ei, Țarul Nicolae I, iar tatăl său, Alexandru al II-lea, avea titlul de „Țarevici”. Pe 25 octombrie 1920, la doar câteva zile după ce a împlinit 67 de ani, Maria Alexandrovna, singurul copil al țarului care a supraviețuit Revoluției Bolșevice, a încetat din viață în urma unui atac de cord, fiind înmormântată în mausoleul Glockenberg din Coburg, lângă soțul ei (Mandache, 2011, p. 30). Cu câteva luni înainte de deces, dezamăgită de contextul politic în care erau implicate țările de origine, ea scria: „Sunt complet dezgustată de stadiul actual al lumii

și omenirii, în general... Au distrus și ruinat draga mea Rusie, mult iubita mea Germanie” (Ibidem).

Viitoarea regină a României și-a petrecut cea mai mare parte a copilăriei în locul său natal, la Eastwell Park, în comitatul Kent, una dintre reședințele familiei. Deși această locație nu avea măreția reședinței oficiale, Clarence House din Londra, mama sa, Maria Alexandrovna, prefera acest colț liniștit și plin de căldură. Pentru Missy, după cum ea însăși recunoștea, acest loc în care și-a petrecut cea mai inocentă perioadă a copilăriei s-a dovedit a fi o adevărată grădină a Edenului. Palatul din Eastwell era înconjurat de grădini somptuoase, bine aranjate, iar pasiunea pentru flori pe care Regina Maria și-a cultivat-o toată viața a ajuns să fie transpusă în tablouri viu colorate. Amintindu-și de florile copilăriei, ea scria: „Acest extaz pricinuit de flori a fost mereu una dintre desfătărilor vieții mele; îl simt acuma, ca și atunci. E un fel de răpire, un fel de recunoștință, asemenea unei rugi, care încântă sufletul și totodată trupul, ochii și inima... Cauzele acestor extazuri erau multe și felurite. Unele erau pricinuite de forme și culori, altele de miresme, altele de sunete, și numai unele aveau drept cauză vreun sentiment.

Acestea din urmă erau mai misterioase și mai greu de pătruns” (Maria, 1990, p. 25).

Un alt episod memorabil legat de flori a fost descoperirea Crinului Maicii Domnului în grădina unei mici reședințe de pe insula Wight: „Niciodată nu văzusem o floare mai desăvârșită în frumusețe, nobilă, falnică, având în ea ceva aproape sacru, poate pentru că amintește picturile religiei. Și apoi mirosul ei! De o dulceață pătrunzătoare, mai presus de orice cuvânt, o mireasmă care ți se urcă la cap, aproape amețitoare și moleșitoare uneori. E o lume întregă în mirosul crinului Maicii Domnului, ceva biblic, ceva legendar, ireal de frumos, aproape. Afară de aceasta, e atât de înalt și de mlădios, atât de strălucitor, încât pare că din petalele lui izvorăște lumină” (Regina Maria, 1990, p. 25).

Pentru îngerușul cu ochi albaștri, cea mai mare bucurie a copilăriei era revederea tatălui său, cu care avea o legătură profundă și căruia îi purta un respect deosebit, atât pentru ținuta sa vestimentară (uniforma militară), cât și pentru moralitatea de care dădea dovadă. Faptul că îl vedea în uniformă a trezit în sufletul ei un sentiment profund, astfel încât, ajunsă regină a României, a păstrat un respect aparte pentru bărbaii

în uniformă, asociind mental acest respect cu cea mai fericită amintire a copilăriei sale.

O altă amintire prețioasă din copilărie se leagă de vizitele făcute împreună cu părinții la Regina Victoria a Marii Britanii, bunica sa. Missy, în timpul acestor vizite, era fascinată de cățelușii de la Curtea Regală, cu care se juca, dar și de indienii palatului, care purtau veșminte colorate și neobișnuite pentru mediul în care ea trăia.

Un alt moment rămas adânc întipărit în conștiința copilei este vizita făcută în Rusia natală a mamei sale, cu ocazia funeraliilor bunicului Alexandru al II-lea Romanov, în anul 1881. Peisajele, construcțiile – în special bisericile – și contrastul pe care Rusia îl avea în raport cu Anglia au lăsat-o profund impresionată. După această vizită, Missy a început să-și înțeleagă mama dintr-o altă perspectivă. Este bine cunoscut faptul că, în tinerețe, Regina Maria a avut anumite divergențe de opinie și viziuni diferite față de mama sa, în ceea ce privește mediul și modul de viață.

Ultima parte a copilăriei, care marchează trecerea către adolescență, este legată de mutarea pe insula Malta. În anul 1866, tatăl viitoarei regine a României

a preluat comanda flotei navale britanice din Marea Mediterană, iar întreaga familie s-a mutat pe insula Malta, unde se afla comandamentul naval. Îmbarcați pe iahtul Osborne, proprietatea bunicii sale, Regina Victoria, ziua de 29 octombrie, când Maria împlinea 12 ani, a găsit-o pe mare – o experiență pe care a considerat-o cu totul deosebită: „Fui foarte mândră să-mi serbez aniversarea pe mare și să pot lua parte, fără incident neplăcut, la ceaiul ce-mi fu oferit de ofițeri, cu acest prilej” (Maria, 1990, p. 25). După debarcarea în Malta, priveliștea insulei a lăsat în inima reginei un sentiment profund, ce avea să îi marcheze întreaga existență: „E una din acele priveliști întipărite în mintea mea pe vecie, o minunată viziune păstrată cu evlavie în suflet până la sfârșitul zilelor mele” (Ibidem, p. 100).

De la oameni la animale, de la plante la pomi roditori, tot ceea ce Missy a descoperit în Malta i s-a părut de-a dreptul feeric. Calul, animal aproape sacru pe insulă, i-a trezit viitoarei regine a României sentimente greu de descris în cuvinte: „Viața la Malta era încântătoare, dar Malta cu Rubin «un roib» fu un adevărat rai. Rubin însemna pentru mine culmea desfătărilor insulei binecuvântate” (Ibidem, p. 117).